

БЮДЖЕТ

накратко

2021

Безпрецедентната ситуация, при която огромен брой държави, в т.ч. и България, се борят с всички налични ресурси за ограничаване на разпространението на пандемията от COVID-19 и последвалия спад на икономическата активност и заетостта, се отрази крайно неблагоприятно върху редица сектори на икономиката и се превърна в предизвикателство по отношение на устойчивостта на публичните финанси в следващия тригодишен период.

Независимо от това, страната ни продължава провежданата през последните години благоразумна фискална политика, която е адекватен отговор на създалата се извънредна икономическа и финансова ситуация в глобален мащаб.

Въпреки временното разхлабване на фискалната политика през 2020 и 2021 г., която според изчисленията за фискалната позиция се определя като проактивна антициклична, в средносрочен план се предвижда дефицитът по КФП да се вмести в рамките на ограничението на националните фискални правила.

ИКОНОМИЧЕСКИ ПЕРСПЕКТИВИ

	2020	2021	2022	2023
 БВП (РЕАЛЕН РАСТЕЖ %)	-3,0 %	2,5 %	3,0 %	3,2 %
 КОЕФИЦИЕНТ НА БЕЗРАБОТИЦА	5,6 %	5,2 %	4,6 %	4,6 %
 СРЕДНОГОДИШНА ИНФЛАЦИЯ (ХИПЦ)	1,4 %	2,1 %	2,6 %	2,5 %

След спада от 3% през 2020 г., за 2021 г. МФ прогнозира възстановяване на икономическата активност – брутен вътрешен продукт в размер на 124,5 млрд. лв. и реален растеж от 2,5 %. През 2020 г. средногодишното ниво на безработица се очаква да се повиши до 5,6 %, но с процеса на възстановяване на заетостта през следващите години то постепенно ще намалее. В края на 2021 г. прогнозата е инфлацията да се ускори до 2,8 %, а средногодишната инфлация - до 2,1 %.

Приходите и разходните политики са съобразени с макроикономическите аспекти, с фискалните възможности за осигуряване на финансиране на приоритетни сектори и реализиране на хоризонтални политики, както и с епидемичната ситуация в страната.

БЮДЖЕТ 2021

ПРИХОДИ
(% от общите приходи)

РАЗХОДИ
(% от БВП)

Помощи и дарения
3 962,7 млн. лв. (8,3 %)

Помощите и даренията се формират основно от средствата от европейските фондове и програми

Неданъчни приходи
6 598,2 млн. лв. (13,9 %)

Приходи от социалното и здравното осигуряване
11 693,1 млн. лв. (24,6 %)

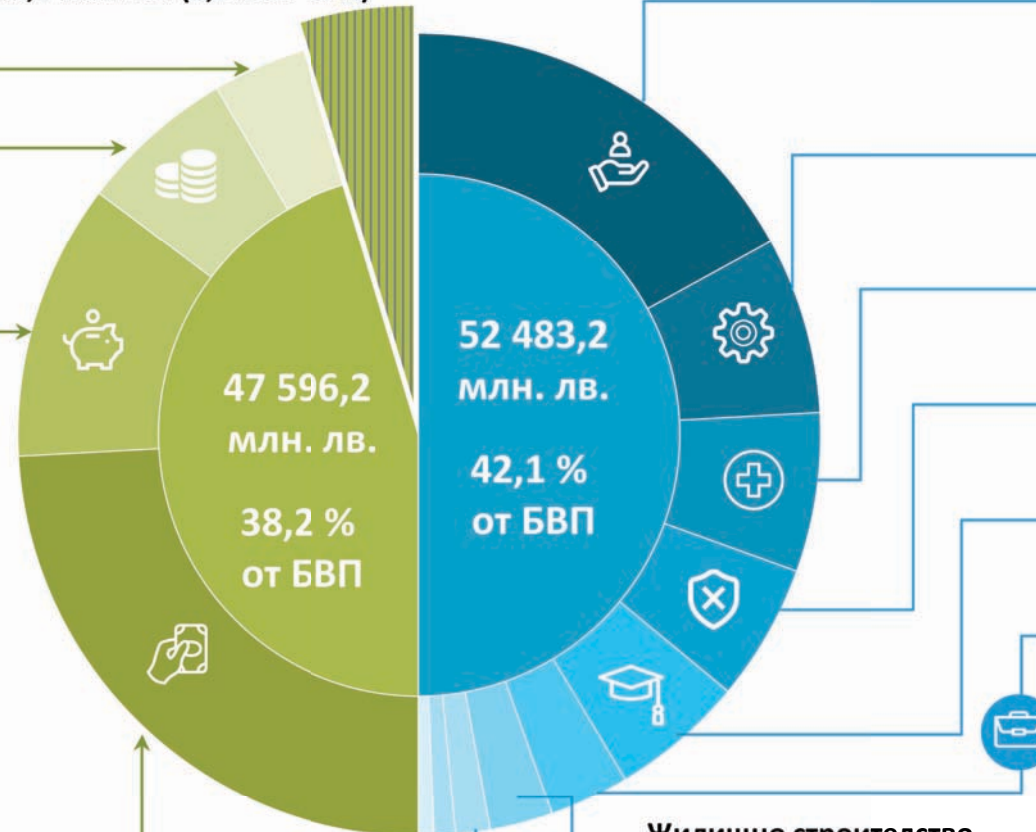
- Вноска за здраве – 8 %
- Вноска за социално осигуряване – 25 %
- Минимален осигурителен доход за самоосигуряващи се лица = на минималната работна заплата – 650 лв.
- Минимален осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводители – 420 лв.
- Максимален осигурителен доход за самоосигуряващи се лица – 3 000 лв.

Данъчни приходи
25 342,3 млн. лв. (53,2 %)

- Данък върху доходите – 10 %
- Данък за фирмите – 10 %
- Данък върху добавената стойност – 20 %

Намаление на ДДС ставката на 9 % за доставки на определени стоки и услуги до края на 2021 г., както и освобождаване от ДДС и мита върху вноса на някои медицински стоки, необходими за борба с последиците от пандемията от COVID-19 до края на месец април 2021 г.

Дефицит
4 887,0 млн. лв. (3,9 % от БВП)

Социално осигуряване, подпомагане и грижи
17 844,4 млн. лв. (14,3 %)

Икономически дейности и услуги
7 474,0 млн. лв. (6,0 %)

Здравеопазване
6 710,5 млн. лв. (5,4 %)

Отбрана и сигурност
5 774,8 млн. лв. (4,6 %)

Образование
5 643,0 млн. лв. (4,5 %)

Общи държавни служби
3 366,9 млн. лв. (2,7 %)

Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и околна среда
2 656,5 млн. лв. (2,1 %)

Вноска в бюджета на ЕС
1 462,6 млн. лв. (1,2 %)

Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело
893,4 млн. лв. (0,7 % от БВП)

Други
657,2 млн. лв. (0,5 % от БВП)

Подкрепата от държавния бюджет за общините е 4 934,2 млн. лв., като ръстът е 731,7 млн. лв. спрямо ЗДБРБ за 2020 г. Предвидени са и 30,0 млн. лв. за подпомагане на общините в условията на пандемията от COVID-19.

Въздействието върху бюджета от финансовите взаимоотношения с ЕС в частта на разходите (вкл. националното съфинансиране) за 2021 г. е в размер на 3 256,4 млн. лв., което е 2,6 % от БВП.

Всички данни са по Консолидираната фискална програма, която включва обобщени показатели по бюджетите, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства на бюджетните организации, в т.ч. и приетите от Народното събрание закон за държавния бюджет и законите за бюджетите на държавното обществено осигуряване и на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ПРИОРИТЕТНИ РАЗХОДИ В СЕКТОР „СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА“

- + **223,1 млн. лв.** за подкрепа на хората с увреждания
- + **114,7 млн. лв.** за социално включване – подкрепа за децата и семействата
- + **310,0 млн. лв.** за пазара на труда – активни мерки и обучение в дигитални компетентности и продължаване на мярката 60/40
- + **297,3 млн. лв.** за краткосрочни обезщетения и помощи, вкл. за увеличение от 9 на 12 лв. на дневния минимален размер на обезщетението за безработица
- + **57,0 млн. лв.** за помощи за отопление и еднократна помощ за хранителни продукти

През 2021 г. разходите за пенсии по КФП нарастват с **1 780,5 млн. лв. спрямо 2020 г.**

- От 1 юли 2021 г. се осъвременяват всички пенсии, отпуснати до края на 2020 г. с **5 % по т.нар. Швейцарско правило** (процент, определен съгласно чл. 100 от КСО)
- **Минималният размер на пенсията** за осигурителен стаж и възраст от 1 януари 2021 г. се увеличава от 250 лв. на **300 лв.**
- **Размерът на максималната пенсия** за 2021 г. се увеличава от 1 200 лв. на **1 440 лв.**

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ПРИОРИТЕТНИ РАЗХОДИ В СЕКТОР „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

- + **631,9 млн. лв.** за медицински дейности
583 млн. лв. (вкл. резерва) за осигуряване на достъпна, качествена и своєвременна медицинска помощ на здравноосигурените лица
48,9 млн. лв. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване
- + **94,4 млн. лв.** за ваксини и лекарствени продукти за лечение на **COVID-19**
- + **14,9 млн. лв.** за капиталови разходи, в т.ч. за изграждане на Националната здравна информационна система
- + **74,1 млн. лв.** за увеличение на възнаграждения на персонала в системата на Министерството на здравеопазването, НЗОК и лечебни заведения
- + **50,0 млн. лв.** за изграждане на **Национална педиатрична болница**
- + **6,1 млн. лв.** за въвеждане на технология за диагностика на дарена кръв

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ПРИОРИТЕТНИ РАЗХОДИ В СЕКТОР „ОБРАЗОВАНИЕ“

- + **417,8 млн. лв.** за възнаграждения
360,0 млн. лв. за учителите
57,8 млн. лв. за непедagogическия персонал
- + **74,0 млн. лв.** за предучилищно образование
38,0 млн. лв. за компенсиране на неприемане на дете в детска градина
36,0 млн. лв. за задължително предучилищно образование на 4-годишни деца
- + **90,0 млн. лв.** за строеж и модернизация
70,0 млн. лв. за строеж на детски градини, ясли и училища
20,0 млн. лв. за модернизацията на училищните кабинети
- + **65,9 млн. лв.** за продължаване на реформите в държавните висши училища

МЕРКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ДОМАКИНСТВОТА

1 508,8 млн. лв.

- ✓ допълнителни суми към пенсиите за първите три месеца на 2021 г.;
- ✓ подкрепа на семействата с деца до 14-годишна възраст, при които родителите не могат да извършват дистанционна работа от къщи и нямат възможност да ползват платен отпуск;
- ✓ програми за заетост и мерки за обучение за подкрепа на безработните лица и работодателите;
- ✓ подкрепа на децата и семействата по Закона за семейни помощи за деца;
- ✓ увеличение на размера на данъчното облекчение за деца по чл. 22в и данъчно облекчение за деца с увреждания по чл. 22г от ЗДДФЛ за 2021 г.;
- ✓ осигуряване на ваксини и лекарствени продукти в борбата с пандемията от COVID-19;
- ✓ еднократна помощ за вътрешен туризъм на единична стойност 210 лв. за лицата, които пряко са осъществявали или осъществяват дейности, свързани с COVID-19;
- ✓ увеличение на разходите за краткосрочни обезщетения и помощи;
- ✓ увеличение на размера на минималната пенсия на 300 лв., считано от 1 януари 2021 г.;
- ✓ еднократна финансова подкрепа за хранителни продукти в размер на 120 лв. за пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите заедно с добавките и компенсациите към тях е от 300,01 лв. до 369 лв. включително.

МЕРКИ ЗА ПОДКРЕПА НА БИЗНЕСА

576,9 млн. лв.

- ✓ намаляване на ставката за ДДС на 9 % за периода 01.07.2020 г. - 31.12.2021 г. за доставки на определени стоки и услуги;
- ✓ запазване на работните места в страната - т. нар. мярка „60/40“;
- ✓ финансова подкрепа за български творци и артисти, пряко засегнати от ограничителните мерки;
- ✓ държавна субсидия за туроператори за изпълнение на чартърни полети до Република България с цел туризъм в размер на 35 евро за всяка седалка от максималния пътнически капацитет на самолета за всеки полет.

МЕРКИ ЗА ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ, НАТОВАРЕНИ С ДЕЙНОСТИ ПО ОВЛАДЯВАНЕ НА ПАНДЕМИЯТА И ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ COVID-19

988,7 млн. лв.

- ✓ подкрепа на персонала на първа линия;
- ✓ добавка към възнаграждения на изпълнителите на болнична медицинска помощ;
- ✓ осигуряване на финансиране от НЗОК на изпълнителите на медицинска помощ, на дентална помощ и на медико-диагностични дейности за работа във връзка с обявената епидемична обстановка и лечението на COVID-19;
- ✓ освобождаване от ДДС и мита върху вноса на някои медицински стоки, внесени от държавни организации за периода до 30.04.2021 г.;
- ✓ осигуряване на предпазни средства, PCR тестове, бързи тестове, консумативи, реактиви, медикаменти, дезинфектанти, термометри и др. за нуждите на лечебните заведения и държавната администрация и училищата;
- ✓ Субсидии, капиталови трансфери и разходи за лечебни заведения;
- ✓ осигуряване на условия за дистанционна форма на работа и възможности за дистанционно обучение в системата на образованието.

НАЦИОНАЛНО СЪФИНАНСИРАНЕ НА МЕРКИ, СВЪРЗАНИ С COVID-19, ФИНАНСИРАНИ ПО ОПЕРАТИВНИТЕ ПРОГРАМИ НА ЕС

76,5 млн. лв.

КАК НИ ОЦЕНЯВАТ В МЕЖДУНАРОДЕН ПЛАН

ЕСЕННА ПРОГНОЗА ЗА 2021 Г. НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

	Реален икономически растеж	Инфлация	Безработица	Бюджетно салдо на сектор „Държавно управление“ (% от БВП)	Дълг на сектор „Държавно управление“ (% от БВП)
БЪЛГАРИЯ	2,6 %	1,4 %	5,6 %	-3,0 %	26,4 %
ЕС-27 СРЕДНО	4,1 %	1,3 %	8,6 %	-6,1 %	94,6 %

В есенната си икономическа прогноза **Европейската комисия** констатира, че България се изправя пред пандемията от COVID-19 със силна фискална позиция.

В областта на фискалната политика Комисията препоръчва на правителството, в съответствие с общата клауза за дерогация, да предприеме всички необходими мерки за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване.

Съгласно Заклученията на **Международния валутен фонд** от мисията му през м. ноември 2020 г. са предприети адекватни политики за подпомагане на системата на здравеопазването, бизнеса и гражданите, като в същото време е съхранена стабилността на финансовия сектор. Фондът дава позитивна оценка на нарастването на социалните разходи, като препоръчва провежданите политики да са в синхрон с динамиката на обстоятелствата.

КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ НА БЪЛГАРИЯ

В края на м. ноември 2020 г. **S&P Global Ratings** потвърди дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута 'BBB/A-2' със стабилна перспектива.

В началото на м. октомври 2020 г. **Moody's Investors Service** повиши дългосрочния рейтинг на България в чуждестранна и местна валута на Baa1 със стабилна перспектива.

През м. август 2020 г. **Fitch Ratings** потвърди дългосрочния кредитен рейтинг в чуждестранна и местна валута 'BBB' със стабилна перспектива.

Настоящият бюлетин е алтернативна форма за разпространение на т.нар. „Бюджет за гражданите“ и има за цел да подобри бюджетната прозрачност и информираността на обществото.